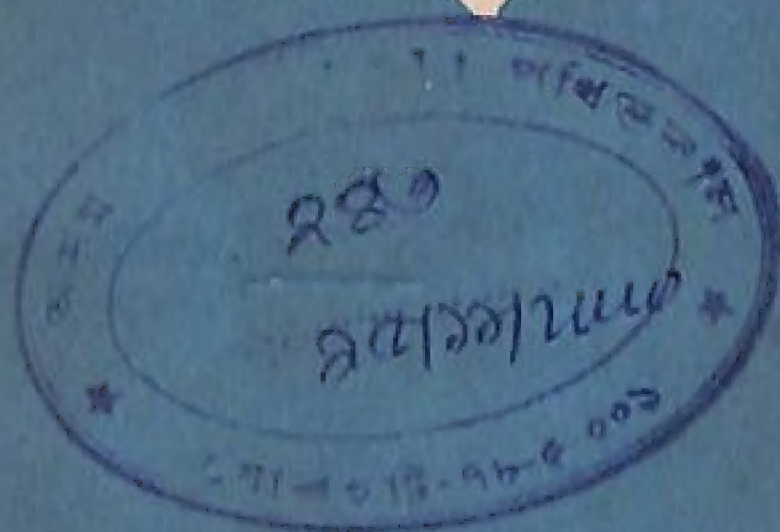

দেউৰী চু দাগাৰেবা

[দেউৰী শব্দ-জ্যোতি]

11126

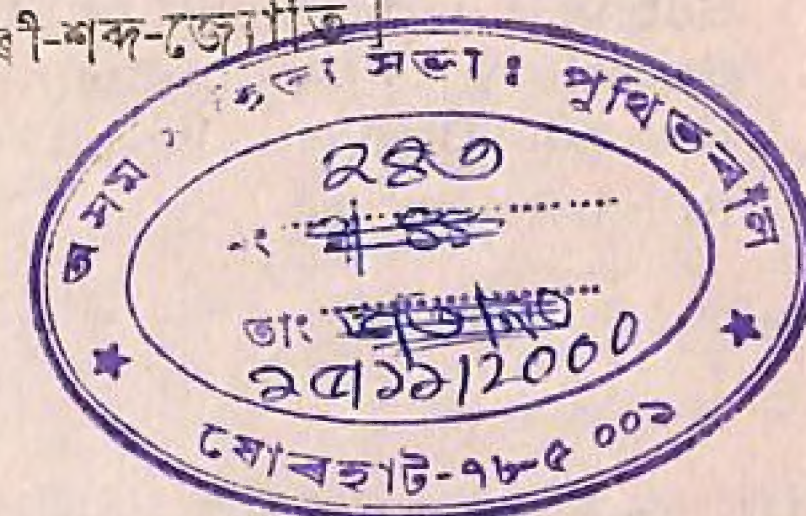
অসম সাহিত্য সভা

11126

দেউৰী চু দাগাবেৰা

[দেউৰী-শব্দ-জ্যোতি]

সংকলক আৰু সম্পাদক

নৃপেন দেউৰী

অসম সাহিত্য সভা

১৯৮৯

DEURI CCHU DAGAREBA (Deuri Sabda Jyoti)
A collection of Deuri Vocabulary, compiled and
edited by Sri Nripen Deuri, President, Deuri Sahitya
Sabha, and published by Amal Rajkhowa, Gen.
Secretary of Asam Sahitya Sabha, Chandra Kanta
Handiqui Bhavan, Jorhat - 785 001 February, 1989.
Price Rs 8 00

গ্ৰন্থ-স্বত্ব অসম সাহিত্য সভা

প্ৰকাশক :

অমল ৰাজখোৱা
প্ৰধান সম্পাদক,
অসম সাহিত্য সভা,
চন্দ্ৰকান্ত সন্দিকৈ ভৱন : যোৰহাট।

২৪৩ (৫৮১)

প্ৰকাশ-কাল : ১৭ ফেব্ৰুৱাৰী : ১৯৮৯

মূল্য : আঠ টকা

মুদ্ৰক :

ৰূপম প্ৰিণ্টাৰ্চ

যোৰহাট

॥ প্ৰধান সম্পাদকৰ নিৰ্বাচন ॥

অসমৰ জনজাতীয় ভাষা-সংস্কৃতিৰ উন্নয়নৰ বাবে অসম সাহিত্য
সভাই ১৯৭৩ চনত এখনি আঁচনি গ্ৰহণ কৰে আৰু এই আঁচনিৰ
ভিত্তিত অসমৰ বিভিন্ন জনগোষ্ঠীয় পৰিচয়-জ্ঞাপক, লোকগীত আৰু
শব্দ-সম্ভাৰ সম্পৰ্কীয় এসানি পুথি প্ৰকাশৰ আঁচনি লয়। ১৯৮১
চনত এই আঁচনিৰ ভিত্তিতেই অসমৰ অন্যতম জনগোষ্ঠী দেউৰীসকলৰ
শব্দাৱলী পুথি আকাৰে প্ৰকাশ কৰে। ড° উপেন্দ্ৰনাথ গোস্বামীয়ে সংগ্ৰহ
কৰি দিয়া “দেউৰী শব্দমালা” পুথিখন প্ৰকাশ কৰা হৈছিল। দেউৰী
সাহিত্য সভাৰ সভাপতি শ্ৰীনূপন দেউৰীয়ে সংগ্ৰহ কৰা দেউৰী শব্দ-
মালাৰ অন্যতম পুথি “দেউৰী চু দাগাবেবা” (দেউৰী শব্দ-জ্যোতি)
খন অসম সাহিত্য সভাই ১৯৮৭ চনতে প্ৰকাশ কৰাৰ বাবে আঁচনি লয়।
দেউৰী সাহিত্য সভাৰ তৰফৰপৰা প্ৰকাশ কৰিবলৈ দিয়া এই পুথিখনত
দেউৰী ভাষাৰ বৈশিষ্ট্য আৰু নতুন শব্দৰো সম্ভেদ পোৱা যাব। আমি
আশা কৰিছোঁ, এই পুথিখনে দেউৰীসকলৰ লগতে সমগ্ৰ অসমীয়া
ভাষাকো উপকৃত কৰিব। পুথিখন সংকলন কৰোঁতা দেউৰী সাহিত্য সভাৰ
সভাপতি শ্ৰীনূপন দেউৰীদেৱলৈ আৰু দেউৰী সাহিত্য সভালৈ শলাগ
জ্ঞাপন কৰিলোঁ। পুথিখন পুনৰীক্ষণ কৰি দিয়াৰ বাবে ড° ৰামপ্ৰসাদ
দেউৰীদেৱলৈ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলোঁ।

পুথিখন ছপাই দিয়াৰ বাবে যোৰহাটৰ ৰূপম প্ৰিণ্টাৰ্চক ধন্যবাদ
জনালোঁ।

ফেব্ৰুৱাৰী ১৭, ১৯৮৯
চন্দ্ৰকান্ত সন্দিকৈ ভৱন
যোৰহাট ৭৮৫০০১

অমল ৰাজখোৱা
প্ৰধান সম্পাদক
অসম সাহিত্য সভা

দেউৰী চু-চেৰা চেংচাৰ (দেউৰী সাহিত্য সভা)
প্ৰধান সম্পাদকৰ কলমৰ পৰা

ইতিহাসৰ বুকুত যদিও দেউৰী জনগোষ্ঠীৰ স্বকীয় বৈশিষ্ট্য আছে আৰু এই স্বকীয় বৈশিষ্ট্যপূৰ্ণ জাতিটোৰ বিষয়ে স্বৰ্ণাক্ষৰে লিপিবদ্ধ কৰি গৈছে, যদিও দেউৰী ভাষা-বৃষ্টিৰ অতীত গৌৰৱৰাজিৰ বিষয়ে বিভিন্ন ঐতিহাসিক আৰু ভাষাবিদে এই ভাষাৰ উন্নয়নৰ কথা সদৰি কৰি গৈছে, তথাপি সময়ৰ সোঁতত ইয়াৰ উপযুক্ত চৰ্চা আৰু চিন্তাশীল ব্যক্তিৰ অভাৱত এই চহকী ভাষাৰ অৱস্থা একে অৱস্থাতে আছিল। এনে অৱস্থাতে দেউৰী জাতিৰ উদীয়মান চিন্তাশীল গৱেষকৰ হিয়াৰ আম-ঠুত দেউৰী ভাষাই স্থান লাভ কৰি উজ্জলৰ পৰা উজ্জলতৰ ফালে আগবঢ়াত আমি অদম্য হেঁপাহ আৰু অফুৰন্ত আশাৰে জাতিৰ উন্নতিৰ শুভক্ষণলৈ বাট চাই আছোঁ। তাৰেই ফলশ্ৰুতিৰূপে দেউৰী ভাষাৰ চিন্তাশীল লেখক, দেউৰী সাহিত্য সভাৰ বৰ্তমানৰ সভাপতি শ্ৰদ্ধেয় শ্ৰীযুত নৃপেন দেউৰীৰ প্ৰায় দুইদশকৰ প্ৰবল চেষ্টাত সৃষ্টি হ'ল “দেউৰী শব্দ-জ্যোতি” পুথিখনি।

পুথিখনি সংকলকৰ পৰা সাহিত্য সভাই গ্ৰহণ কৰি ১৯৮৭ চনৰ ২২ নৱেম্বৰ তাৰিখে যোৰহাট আইন মহাবিদ্যালয়ত সভাৰ বিশেষ বৈঠকত অনুমোদন জনায় আৰু দেউৰী ভাষাৰ প্ৰথম লেখক শ্ৰদ্ধেয় শ্ৰীযুত বিশ্বকান্ত দেউৰী ভৰালীদেৱৰ দ্বাৰা উন্মোচন কৰা হয়। পুথিখনি যুগোতোৱা সময়ত যে যথেষ্ট কষ্ট হৈছিল তাক সহজেই অনুমেয়। তথাপি লেখকৰ উৎসাহ আৰু জাতিৰ প্ৰতি থকা আন্তৰিক শ্ৰদ্ধাৰ বাবে জয় জয়তে লেখক ডাঙৰীয়ালৈ সভাৰ তৰফৰ পৰা ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছোঁ। সেই সময়তে আমাৰ অনুৰোধ বক্ষা কৰি অসম সাহিত্য সভাই এই মূল্যবান পুথিখনি প্ৰকাশ কৰাৰ প্ৰস্তাৱ আগবঢ়োৱাত আমি প্ৰবল আনন্দেৰে পুথিখনি তেখেতসকলক গতাই দিওঁ। বিভিন্ন জনগোষ্ঠীৰ লগত সময়স্বৰূপে বক্ষাৰ্থে অসম সাহিত্য সভাৰ এনে প্ৰচেষ্টাৰ প্ৰতি দেউৰী সাহিত্য সভাৰ তৰফৰ পৰা

[৫]

তেখেতসকলক কৃতজ্ঞতাৰে ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছোঁ। বিশেষকৈ সভাৰ প্ৰধান সম্পাদক শ্ৰদ্ধেয় শ্ৰীযুত অমল ৰাজখোৱাদেৱৰ আন্তৰিক উদ্যোগৰ প্ৰতি গভীৰ শ্ৰদ্ধা আৰু ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

আমি পুথিখনি অনুমোদন জনোৱাৰ পিছতো অৰ্থৰ অভাৱত প্ৰকাশ কৰিব নোৱাৰা অৱস্থাত জাতিৰ মহান স্বাৰ্থৰ প্ৰতি লক্ষ্য কৰি পুথিখনি লিখু কৰি প্ৰকাশ কৰি দিয়াৰ বাবে সেই সময়ৰ যোৰহাট সংমণ্ডলৰ জলসিঞ্চন (অনুসন্ধান) বিভাগৰ সহ-অভিযন্তা শ্ৰীমান বিমলা প্ৰসাদ দেউৰীলৈ আমাৰ হিয়াভৰা মৰম যাচিছোঁ।

পুথিখনিত সংকলকে বহু মৃত শব্দৰ সংযোজন কৰিছে যদিও বহু শব্দ থাকি যোৱাৰ অৱকাশ নথকা নহয়। সেয়ে সহানুভূতি পাঠকসকলৰ আন্তৰিক পৰামৰ্শ পৰৱৰ্তী সংকলনত পোৱাৰ আশা ৰাখিলোঁ। দেউৰী ভাষা-সাহিত্যৰ উপৰিও অসমীয়া ভাষা-সাহিত্যলৈ পুথিখনিয়ে অৰিহনা যোগাব বুলি মোৰ আশা। সমূহ অসমবাসী ৰাইজে পুথিখনি আদৰিলে সংকলকৰ চেষ্টা সফল হ'ব আৰু দেউৰী সাহিত্য সভাৰ অনুমোদনো সৰ্ব-স্বীকৃত হ'ব। অনাগত দিনবোৰত দেউৰী সাহিত্য সভাই অসম সাহিত্য সভাৰ সৈতে ভাতৃসুলভ সহযোগ আগবঢ়োৱাৰ প্ৰতিশ্ৰুতিৰে কলমৰ অন্ত পেলালোঁ।

“জাৰিয়' চুবে জোনা দাগাৰেন”। ইতি

নামদেউৰী উঃ মাঃ বিদ্যালয়

১৭/১০/৮৯

খগেনচন্দ্ৰ দেউৰী

প্ৰধান সম্পাদক

দেউৰী চু-চেৰা চেংচা

(দেউৰী সাহিত্য সভা)

সংকলকৰ একাষাৰ

দেউৰী ভাষা অতি পুৰণি ভাষা। এসময়ত এই ভাষাই নিজা ৰূপ ধাৰণ কৰি জিলিকিছিল যদিও সময়ৰ সোঁতত ই মৃতপ্ৰায় অৱস্থাত ব'ল। দেউৰী ভাষা জীৱিত কৰাৰ প্ৰয়াসেৰে কলেজত পঢ়ি থকা অৱস্থাত ১৯৭১ চনত এই পুথিখনি লিখিবলৈ আগবাঢ়িলোঁ। কিন্তু অৰ্থৰ অভাৱত প্ৰকাশ কৰিব পৰা নহ'ল। পুথিখনি যুগুতোৱাৰ ক্ষেত্ৰত বিভিন্ন গাঁৱৰ বয়োবৃদ্ধসকলৰ পৰা যথেষ্ট সহায় লৈছিলোঁ। পুথিখনিত ক্ৰগীবিচ্যুতি থকাটো স্বাভাৱিক। এই বিষয়ে সদাশয় পাঠকে আঙুলিয়াই দিলে কৃতাত্ম হ'ম। এইখিনিতে কিতাপখন লিখি থকা অৱস্থাত সহায় কৰোতা নাৰায়ণপুৰ বৰদেউৰী গাঁৱৰ সৰ্বত্ৰী গগণ দেউৰী, জিলিকা দেউৰী, বেতুৰাই দেউৰী, পোৱালচন্দ্ৰ দেউৰী, কমলাকান্ত দেউৰী আৰু যোৰহাটৰ শ্ৰীনামলচন্দ্ৰ দেউৰীৰ নাম উল্লেখ নকৰি নোৱাৰিলোঁ। তদুপৰি যি সকলে দিহা পৰামৰ্শ আৰু উৎসাহ যোগাই উপকাৰ কৰিলে সেইসকল সৰ্বত্ৰী বিপুলচন্দ্ৰ দেউৰী, বিক্ৰমচিং দেউৰী, যতীন্দ্ৰকুমাৰ দেউৰী, গোলাপ দেউৰী, এচেনচন্দ্ৰ দেউৰী, অজিতকুমাৰ দলে, নন্দেশ্বৰ পেণ্ডু, বোগেশ্বৰ বৰা, লক্ষ্মোদৰ দলে, ভীম লাল দলে সুভান সিং দেউৰী ভৰালী আদি শুভাকাংক্ষীসকলৰ অকুণ্ঠ সহানুভূতি আৰু হৃদয়তাৰ কথা পাহৰিব নোৱাৰোঁ।

পুথিখনিৰ পাণ্ডুলিপি যুগুতাই দিয়াৰ বাবে বন্ধুবৰ শ্ৰীকমল দত্ত আৰু শ্ৰীমান হেম শইকীৱালৈ নোৱাৰিহাৰা ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিলোঁ।

দেউৰী সাহিত্য সভাই পুথিখনি অনুমোদন জনোৱাৰ বাবে সমূহ কৰ্মকৰ্তালৈ ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিলোঁ।

(৭)

পুথিখনিৰ সংকলক আৰু দেউৰী সাহিত্য সভাৰ সভাপতি হিচাপে অসম সাহিত্য সভাৰ প্ৰধান সম্পাদক, শিক্ষাবিদ, মোৰ পূজনীয় শিক্ষাগুৰু শ্ৰদ্ধেয় শ্ৰীযুত অমল বাজখোৱাদেৱে কিতাপখনি চাই এটি সু-চিন্তাবে অভিমত প্ৰকাশ কৰি প্ৰকাশৰ সুবিধা কৰি দিয়াত তেখেতৰ ওচৰত চিৰধৰণী হ'লোঁ।

সদৌ শেষত পুথিখনি যুগুত কৰা আৰু প্ৰকাশ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত ছাত্ৰ অৱস্থাৰ পৰা লগতে ছাঁৰ দৰে ঘূৰি ফুৰি মুদ্ৰণৰ প্ৰাফ চাই সহায় কৰোতা ভাগিন শ্ৰীমান খগেনচন্দ্ৰ দেউৰীলৈ মোৰ কৃতজ্ঞতা যিচিলোঁ।

কিতাপখনি বিশেষ তহাৱধানত মুদ্ৰণ কৰি দিয়াৰ বাবে ৰূপম প্ৰিণ্টাৰ্চলৈ ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিলোঁ।

প্ৰথম সংস্কৰণত অনিচ্ছাকৃতভাৱে বৈ যোৱা ভুলৰ বাবে সজ্জন পঠকসকলৰ ওচৰত ক্ষমা বিচাৰিছোঁ। কিতাপখনৰ পৰা বাইজৰ উপকাৰ হ'লে মোৰ কষ্ট সাৰ্থক হ'ব। ইতি

নৃপেন দেউৰী
নামদেউৰী গাঁও, যোৰহাট

১৭/২/৮৯

মৰ্চি চিগা

(মানৱ গোষ্ঠী) :— HUMAN FAMILY

দেউৰী

অসমীয়া

ইংৰাজী

মৰ্চি

মানুহ

Man

মূকাণ্ড

পুৰুষ

Male

মিচিণ্ড

স্ত্ৰী

Female

মূকাণ্ড মৰ্চি

মতা মানুহ

Male

মিচিণ্ড মৰ্চি

তিবোতা মানুহ

Woman

ববা, বাং, বা

পিতা, দেউতা

Father

য়ই, য়ং, য়

মাক আই মা

Mother

জিদা, দাই, দা

দদাই

Uncle

মাকু

থুৰী

Aunt

মাই

মাহী

Uncle

পেই

পেহী

Uncle

মমাই

মোমাইদেউ

Uncle

মম

ভাগিন

Uncle

জিদা, দায়, মাই

দাদাইদেউ, মাহীদেউ

Uncle

মমায়, পেইয়, পিচা

মোমাইদেউ, পেহীদেউ

Cusion

পিচাচি

লবা, জীয়েক

Uncle

মোচা

লবা

Boy, lad

মঞ্জি

ছোৱালী

Girl, lass

মোচা-মঞ্জি

লবা-ছোৱালী

Childrens

এৰা/গিৰি মোচা

কেচুৰা

Baby

নিজিনেয়া

শিক্ষক

Teacher

পৰিয়াল পৰিয়ালিচি

ছাত্ৰ-ছাত্ৰী

Students

দুৰ্জয়চি

বচকী তিবোতা

Belle

দেকাণ্ড

ডেকা

Young

দেকাগুম্‌চি	ডেকা মানুহ	Young man
পিলিগুম্‌চি	গাভৰু ছোৱালী	Young girl
গিৰা মচি	বুঢ়া মানুহ	Old man
গিৰাচি মচি	বুঢ়ী মানুহ	Old woman
চু, মচি	ভদ্রলোক, ভদ্রমহিলা	Gentle man, Gentle woman
চিয়ী কুন/লাহাবামচি	বিয়া কৰোৱা মানুহ	Married man,
চিয়ীকিৰি/লাহাবামচি	বিয়া নকৰোৱা মানুহ	Beachelor
মী-হিন্দুকবা মচিগা	বিয়াহোৱা ভিবোতা	Married Woman
মীয়া হিন্দুকবা মচিগা	বিয়া নোহোৱা ভিবোতা	Un married woman
গুম্‌জুচি	বিধবা	Widow
গুম্‌জু	বৰলা	Widower
উগাম্‌মুয়া	খেতিয়ক	Cultivator
উগা মূয়া মচি	খেতিয়ক লৰা	Plough boy
মায় মচি	গিৰিহঁত	Owner
মুকা/মচি	স্বামী/গিৰিয়েক	Husband
মচি/মচি	বৈণী/পত্নী	Wife
মিৰিচৈ/মচি	চাকৰণী	Maid servant
পিচা	পুতেক	Son
পিচাচি	জীয়েক	Daughter
মিৰ/মমতু	চাকৰ	Servant
মচী	মহা	Uncle
গগৈ	ভাই	Younger brother
গই	ভনী	Younger sister
মৌগিৰি	শালপতি	Brother-in- law
মায়মচি	বিয়নী	Mother-in-law

মানু	বইনাৰ	Brother-in-law
আনু	জেঠেৰী	Brother-in-law
মায়	বিয়ে	Father-in-law
হ'ই	মিতা	Friend
চিমৰ	দেওৰ	A husbands younger brother
আমৰ	ভনী জোৱাই	Son-in-law
আঁৰ	জেশাহু	Sister-in-law
ম'পায়/নিমুমা পিচা	তোলনীয়া পো	Adopted son
হালৈ	জ্ঞাত	Kinsman
পিচু	নাতি	Grand son
পিচুচি	নাতিনী	Grand daughter
লবিচ্চিমা	মাহী আই	Step mother
লবি পিচা	সতীনী পো	Step son
লবি পিচাচি	সতিয়াজী	Step daughter
চিগিৰা	শহুৰ	Father-in-law
চিগিৰাচি	শাহু	Mother-in-law
চিনু	খলশালী	Brother-in-law
চিয়ী	ভাই বোৱাৰী	Sister-in-law
আজ	জোৱাই	Son-in-law
আয়া	বোৱাৰী	Daughter-in- law
কাই	ককাইদেউ	Elder brother
বাই/বেবে	বাইদেউ	Elder sister
দি/দিদি	ককাদেউতা	Grand father
জি/জিৰি	অ ইতা	Grand mother
হই/হই।	সুহৃদ/বন্ধু	Friend
মী-দাবিয়	ওচৰ চুবুৰীয়া	Neighbour
চিগা	সম্প্ৰদায়	Caste

সগায়:	চাহবাগানৰ বনুৱা	Tea-garden labour
মেইগাঁৱী	নেপালী	Nepali
কাৰিহায়া	কছাৰী	Kashari
তিৰিচিতি হায়া	বেঙ্গলী	Bengali
লিজগাঁ	মুছলমান	Muslim

মচিয় অতু-আপাচু মানুহৰ অংগ প্রত্যংগ Human limbs

চ	গা, শৰীৰ	Body
গুময়গিকু	মগজু, ঘিউ	Brain
কিনা	ডাঙি	Beard
চুচা	গোফ	Mustach
ইমাৰি	পিঠি	Back
ইমাৰিচিকু	ৰাজহাড়	Back bone
উঁচতু	ওপৰপেট	Belly
জঁকা	ককাল	Waist
কিং	চুলি	Hair
গুম	মূৰ	Head
দুমজু, দুক	মুখমণ্ডল	Face
দুমজু	মুখ	Mouth
হাতি	দাঁত	Tooth
দুমজু, দাচু	ওঁঠ	Lip
চেঁ	বুকু	Chest
অঁতু	হাত	Hand
অঁতুপা	হাতৰ তলুৱা	Palm
চিমক	কাঁমিহাড়	Rib
অঁতুকুপি	হাতৰ মুঠি	Fist
দিত	ডিঙি	Neck
দিতলি	গলধন	Nape

চিদানুম	গাঁঠি	Joint
মুকুতি	চকু	Eye
আঁকু	কাণ	Ear
আঁকুয় চহ/হৰ	কাণৰ বিহা	Ear box
আঁকুয় জিং	কাণৰ কনামাবৰি	Ear wax
হাকুক	গাল	Cheek
চিই	জিভা	Tongue
গাঁচা	থঁতৰি	Chin
হাতি-তা	দাঁতৰ আলু	Gum
পাউতা	কাষলতি	Arm pit
আপাচু	ভৰি	Leg
আপাচু চিয়া	ভৰিৰ পতা	Foot
আপাচু চিকা	ভৰিৰ কলাফুল	Colb
আপাচু চিদামা	ভৰিৰ গাঁঠি	Ankle
তিকা	তৰ্পিনা	Hip
অতুয় চিদানমা	হাতৰ গাঁঠি	Wrist
অচঁতি	আঙুলি	Finger
গঁতু	নাক	Nose
গঁতুয় গু হৰ	নাকৰ গিৰি	Nostril
মুকু তয় লি	চকুৰ মণি	Eyeball
গুময়-জিং	মূৰৰ উঁফ	Dandruff
কুময় উঁতু	তলপেট	Abdomen
গঁজি	থু	Spittle
চেঁকু	মন	Mind
দুমজু-জি	লোলাৱটি	Saliva
আ জ	মূত, প্রস্রাব	Urine
গঁপি	ভালু	Palate
গুময়-গঁপি	মূৰৰ লাওখোলা	Skull
পিচ	কপাল	Fore head

মুকুতি চেন্না	চকুৰ পতাব নোম	Eye-lash
অচিগি	নখ	Nail
চেকু	কোলা	Lap
আগু	অঠা	knee
আপাচু আভা	গোবোৱা	Heel
চিকুক	ছাল	Skin
চিকু	অন্ত্ৰি হাড়	Bone
পিচু/চুচু	মাংস, মণ্ডহ	Flesh, Meat
চি-কেগুকেগাচ চিতি	নিৰ	Nerve
চি	তেজ	Blood
গিৰিবিজ	স্বাম	Sweat
চিতা	শৌচ	Stool
চিকা	আত্মা	Soul
বপু	বাহু	Arm
পপু	কাণ্ধ, কান	Shoulder
আপাতু	উক, কবঙগ	Thigh
আপাবাজি	ভৰিব তলুৱা	Sole of the foot
চিপ	যোনি	Female organ
চিকা	কলিজা, হৃদপিণ্ড	Heart
চিপু	নাড়ী	Artery
উজু	নাভি	Navel
পুপুতি	স্তন	Breast
জামু	ছাঁ	Sadow

দুৱা-দুপুৰ (পশুগোষ্ঠী) Beast Life

মোচি	পশু	Beast
মিদিগে	মেকুৰী	Cat
চি	কুকুৰ	Dog
মুচু-চিমা	গাইগৰু	Cow

মুকাগু মুচু	বলধ, বাড়গ	Bullock Ox
মিচিগু পিচা	গাইব পোৱালী	Calf
লেপেদুৰ/মে	ছাগলী	Goat
দুক	ঘোৰা	Horse
দুকপিচা	ঘোৰা পোৱালী	Colt, foal
চুমুচা	গাহৰি	Boar
চুমচা	গাহৰি পোৱালী	Pig
মেই	ম'হ	Baffalo
মেচিং	হাঁহৰি পহু	Dear
মিদিগে পিচা	মেকুৰী পোৱালি	Kitten
চি পিচা	কুকুৰ পোৱালী	Puppy
চিকে	নিগনি	Mouse
চেকে	এন্দুৰ	Rat
চিয়কিয়া মেচা	কুকুৰনেচীয়া বাঘ	Wolf
মেচুক	শিয়াল	Fox
মেতু	ভালুক	Beer
মেচা	বাঘ	Tiger
মেচিগুজু	কেটেলাপহু	porcupine
লুকু	নেউল	Mongoose weasel
ইকু	বাঘদৰ	Monkey
মেউ/মিয়উ	হাতী	Elephant
মেগ	গাং	Rhinoceros
মেচা	উদু	Olter
দুচুৰা	বাদুলী	Bat
চুকুচিমা/মিচিগুচু	মাইকী গাহৰি	Sow
দুকুচিমা/মিচিগুদু	মাইকী কুকুৰা	Hen, bitch
দুপাদু/মুকাগুদু	মতাকুকুৰা	Cock
দু	কুকুৰা	Hen
দুজা	কাঁ	Egg

মেজা	ববাগাহাঁহ	Boar, Hog
মেপুং	সিংহ	Lion
দুৰা	চবাই	Bird
দুকা	কাউৰী	Crow
দোজদুকা	চোবা কাউৰী	Roven
দুৰুচা	কুকুৰা পেৰালী	Chicken
দুচু/দুচি দুৰা	কপা চবাই	Dove
দুকে	ডাটৌ চবাই	Parrot
কাঁকৈ	কুলী চবাই	Cuckoo
তাকৈ	কেতেকী চবাই	A kind of migratory bird
দুদি	ময়ূৰ/ম'ৰা চবাই	Pea-Cock
দুচৰি	পাৰ চবাই	Pigeon
দুকাক	চুতীয়া শালিকা	A kind of bird
দুচাব	কাণকুৰিকা	A kind of bird
নাকংক	চাতক	A species of bird
দেবজৈ	বনকুকুৰা	A kind of jungle bird
দেকুমুৰ	হাঁহ	Duck
দেকুমুৰ পিচা	হাঁহ পোৰালি	Duckling
মিলিগোদেকুমুৰ	পাতি হাঁহ	Duck
দুৰাদিবাঁয়া	শেন চবাই	Hawk, Falcon
দুৰ	চিসনী	Kite
দুচিবিং	ঘৰচিৰিকা	Sparrow
চগন	শগুণ	Vulture
মেতুৰা	মেথোন	Indian Bison
লেজায়া	কেকেটুৰা	Squirrel
লেবকুং	খেঠী	Lizard
দুৰামগক	পঘুমা চবাই	A kind of bird

দুৰাচিমা	কুকুৰা চবাই	The fishing eagle
চিহ্না বিহ্না	মাছবোকা চবাই	King fisher
চিহ্নগুয়া	ফেঁচা	Owl
ইৰিক/দুকুৰা	শালিক	A kind of bird
দুৰাগুচি	বগলী	Herron, Paddy bird
পাকুৰি	ভোমোৰা	The black bee

দুৰা-দুপৰয় মাত (পশু-পক্ষীৰ মাত) Cries of Beasts and Birds

চি চুৰা	কুকুৰ ভকভকেন	Bark
গিগায় বেনবেনাৰা	হোঁ মাখিৰ গুণগুণনি	Hum
দুয় উগাৰা	কুকুৰাৰ মাত	Crow
দুকা উগাৰা	কাউৰীৰ মাত	Caw
ইকুয় উগাৰা	বান্দৰৰ মাত	Chatter
দুকেয় উগাৰা	কুলিৰ মাত	Coo
লুজুয় উগাৰা	ভেকুলিৰ মাত	Crook
মচু উগাৰা	গৰুৰ হেম্বেলনি	Low
মিদিগে উগাৰা	মেকুৰীৰ মাত	Mew
চিকুয় উগাৰা	নিগনিৰ মাত	Squeak
চুমচায় উগাৰা	গাহৰি পোৰালিৰ মাত	Sqwak
মেচা উগাৰা	বাঘৰ গোজবনী	Growl
চিহ্নগুয়া উগাৰা	ফেঁচাৰ শব্দ কান্দোন	Hoot
মেপুং উগাৰা	সিংঘৰ গজ্জ'ন	Roar
দুকয় উগাৰা	ঘোৰাৰ চিহ্ন শব্দ	Neigh
দুদিয় উগাৰা	ম'ৰা চবাইৰ চিহ্ন	Scream
দু-গিগাৰা	কুকুৰাৰ ডাক	Cock-crow

দুৰা-দুপৰয় আতু অপাচু (পশু-পক্ষীৰ অংগ প্রত্যঙ্গ) Limbs of animals and Birds

দুৰায় দুমজু	চবাইৰ ঠোঁট	Beak bill

দুৱাৰ আৰ্চাণ	চবাই নখ	Claw
বকুৰাচ	পাখী	Feather
মোঁচৰ চিহ্ন	পশুৰ নোম	Fur
মোঁচৰ চিকু	পশুৰ ছাল	Hide skin
নু	শিং	Horn
আমা	কঁজ	Hump
কিং	কেশব, চুলি	Mane
চিহ্নৰ চিদা	মাছৰ বাকলি	Scale
চিহ্ন	নেজ	Tail
মেউৰ বুকু	হাতীৰ শূৰ	Trunk
মেউৰ হাত	হাতীৰ দাঁত	Tusk
বকুৰাচ	ডেউকা	Wing

লি-লি লিলা (সৰীসৃপ) Reptiles :—

জমতিংককাতু	অজগৰ সাপ	Boa, Python
লিজেয়া	তেজপিয়া	Chameleon
ককিৰং	কেকোৰা	Crab
গুচাৰি	কেঁচু	Earth worm
লুজ	ভেকুলী	Frog
মেপু	গুই	Iguara
জগা	শামুক	Snail
এচিগুজু	বিছা	Scorpion
দুবু	সাপ	Suake
কচ্চু	কাছ	Tortoise
চিহ্নিত	বহল	Wasp
জমতিং	মকৰা	Spider
দুবমি	চাই	A kind of very small mite

য়ুং-গু (কীটপতঙ্গ) Worms and Insects :—

চেমেচি	পৰুৱা	Ant
গিয়া	মৌ মাখি	Bee
দিবা	উবহ	Bug
চুচ্চু	উইচিবিঙা	Cricket
ককমা	পইতাচোৰা	Cockroach
দিগেঁজ	জোনাকী পৰুৱা	Fire fly
চিতামি/চুতামি	মাখি	fly
গু	ফাঁক	Grass-hopper
দাঁ	মহ	Mosquito
লুৰে/লুলে	চৰ্নিজোক	Miny leech
চুনু	পানীজোক	Water leech
তি	ওকাণ	Louse
উয়ং	উই-পৰুৱা	White ant
গিয়ামজি	মৌজুল	Honey
এবিয়ুং	পাতপলু	Silk worm
মুচুচিভাৰ যুং	গুবকৰা	Beetle
চামচি	পখিলা	Butter-fly
পাকুৰি	ভোমোৰা	Black bee

হাবা (খোৱা বস্তু) Articles of food :—

মকু	ভাত	Rice
পে	পিঠা/পিঠা গুড়ি	Cake
মেমেদু	ধনীয়া	Corianider seed
পানচু	জলকীয়া	Chilly
য়েই	আদা	Ginger
চুয়ামজি	গাখীৰৰ সব	Cream

মিঞ্জ	ওবকাৰী/মাংসৰ জোল	Soup
জুবুৰা জুবুৰি	শাক-পাছল	Vegetables
মিগ	আঞ্জা	Curry
আচিৰি	হালধি	Termeric
চু	গাখীৰ	Milk
মুচু পিচু	গৰু মঙহ	Beaf
গিয়া'মিজ	মৌজোল	Honey
গুৰাজ	গুৰ	Molasses
গিয়চিতি	সৰিয়হ গুটি	Mustard seed
গিয়	সৰিয়হ	Mustard
তু	তেল	Oil
দিবি	মাহ	Pulse
চুপিচু	গাহৰি মঙহ	Pork
মি	ধান	Paddy
মিক	চাউল	Rice
চিং	লোণ	Salt
জিবাচি	চেনি	Suger
জি	পানী	Water
জাবা	চোকা	Pangeint
কাৰা	ভিত্তা	Bitter
জিবা	মিঠা	Sweet
চেত/চিতত	টেঙা	Sour
ম'ক'জি	পইতাভাত	Boiled rice soaked in
চাঁউমক'	দুপৰীয়া আহাৰ	Lunch
চিৰিক'	ৰাতিৰ আহাৰ	Supper
মেকু	কৰাইগুড়ি	Parched rice
	মুড়ি	Fried rice
মেৰ-কু	চিৰা	Flatteired rice
মুচুপিচু	গৰু মঙহ	Beaf

দুজা	কণী	Egg
মেকুজি	খুদ গুড়ি	Broken rice
মকতি	পৰা ভাত	
চু-চু	মঙহ	Meat
মকতিজুবুৰা	ভাতৰ আঞ্জা	Rice curry
মিদিগ'	কল ডিল	The spadix of plant
		ation tree
নিয়নি	গৰু ভাত	Boiled rice

গেমাপুমা (পোছাক পৰিচ্ছদ) Articles of dresses

জিমা	চোলা	Shirt, Blouse
ইগ'	মেখেলা	Belt
কুময়িজিমা	বনিয়ন চোলা	Gangi
ই'	কাপোৰ	Cloth
আবণ	টুপী	Cap, Hat
বচে'	পাগুৰি	Turban
চিতু	জৰি	Lace
তুনুচে	জেপ, জেলেপ	Pocket
অ পাকুৰ	জোতা, খৰম	Shoe
ইমই ইচ্ছা	চাদৰ, চেলেং	Scarf
গুৰুগাৰা	ওৰণি	Veil
ইচা দে'	বৰ কাপোৰ	A kind of big or long cloth
		A kind of certain cloth
ইচা মাগক	কন্যা কাপোৰ	
গাতিগি	মাইকী মানুহে মৰত	A kind of towel use
	লোৱা এবিধ কাপোৰ	
জকাচিৰা	মাইকী মানুহে ককালত	by woman
	লোৱা এবিধ কাপোৰ	

নুগুদক ইচ্চা	ঠেক বীহা	A kind of towel use by woman
চিহ্নিত আৰুকে	(ফল আৰু শাক পাচলী)	Fruit a vegetables
জুবুৰা-জুবুৰি		
তিমুচে	জাম্বুক	Berry
তিবি	কল	Banana
গুই	আমোল	Betel-nut
তিমক	পানিয়ল	Gamble
মেপুচিহ্নিত	নাৰিকল	Coconut
চমতা	মধুৰী আম	Guava
চুৰি/চুবু	অমবা	Hog plum
তিজু	কঠাল	Jack fruit
তিকজি	বগৰি	Plam, Iujub
চেত/চেতু	টেঙা	Lemon
তিমু	আম	Mango
চপা	উটেঙা	A kind of acidic fruit
মিয়	পছনা	Sprout of the plan tain tree dressed For food
অ চিৰি	হালধি	Termeric
অচিহ্নিত	কাঠ আলু	A kind of hard yam
তা	আলু	Potato
চুমু	বঙালাউ	Squash
পুক চুমু	চালকোমোৰা	Pumpkin
বতু	লাও	Gourd
গাদ	বেঙেনা	Brinjal
মিৰিক	বেবেলা	Balsam
বেকু	উৰাহি	Bean

মিয়চু	খতুৰা শাক	A kind of plant
মিয়তু	লাই শাক	A kind of pot herb
পইমলা	লফা শাক	A kind of plant
দিবি	মাহ	Pea, Pulse
ভাগদিয়া	মিঠা আলু	Sweet Potato
পাবদেং	মুলা শাক	Radish
মিকাজি	ফুটুকা শাক	A kind of wild herb
মিচিহ্নিত		
মেজেঙ	এবিধ শাক	
মেচোঙ		
নেপাপু	এবিধ তিতা শাক	A kind of bitter herb
চি-চিপু	এবিধ শাক	A kind of wild herb
মিকাজি	চেকীয়া	Fern

ইবাঁ (ফুল) (Flower) :-

ইজিবি ইবাঁ	নাহৰ ফুল	A kind fo jungle flower
কনাৰি ইবাঁ	সোণাৰো ফুল	A kind of flower
ইচিবি ইবাঁ	ভগব ফুল	A kind of flower

চিৰাঁ (মাছ) (Fish) :-

চাঁবা	বাহু মাছ	Carp
চাৰব	কাঁৰে মাছ	Climbing fish
চাজু	শিঙি মাছ	A kind of fish
চচি	মাগুৰ মাছ	A species of mud fish
চাৰপে	পুঠি মাছ	Try
চাচিল	দাঁকনা	A kind of fish
চামেৰে	ভেঁচিল মাছ	A kind of fish

চাগুজু	বামী মাছ	Eel
কনুচিগা	কুচিয়া	Hag fish
চাচিবি	গবৈ মাছ	A kind of fish
চাবকুম	চেষ্টা মাছ	A kind of fish
শুক	বখালি মাছ	A kind of fish
চাঁবব	শাল মাছ	A kind of fish
চাচুঙা	পাঙা মাছ	A kind of fish
চাবগুম	শ'ল মাছ	Walking fish
চাচিবিঙা	গেঙেল মাছ	A kind of muddy water fish
চাবটি	নাৰ মাছ	A kind of small fish
চাচুপে	পাত মাছ	A kind fish
চামেচি	মোরা মাছ	A kind of small fish
চাতু'গ	শিঙবা মাছ	A kind of small fish
চানু'রা	অঁবি মাছ	A kind of fish
চামেবি	কঁহি মাছ	A kind of fish
চাইকেবে	মিৰিকা মাছ	A kind of fish
চাববে	বৌ মাছ	Salmon
পেপেনাই	কা'চুলি মাছ	A species of flat fish
চাচবি	বাত মাছ	A kind of fish/Labeo bata
চিচ্চ'	মিহা মাছ	Prawm
কাকিবিং	কেকোবা	Crab
কাচিভবা	তোবা মাছ	A kind of fish
চিয়ারী দুজাঁ	মাছব কণী	Roe
বাকিভলা	বতীয়া মাছ	A kind of small fish
চিয়ারী মকুতি	মাছব চকু	Eye of fish
বেদেংগলি	গেদ'গেদি মাছ	A kind of fish
চিদা	মাছব বাকলি	A Seale of fish

চিয়ারী চিপা	মাছব পেট	The entrails of fish
চিয়ারী পিচ'	মাছব কাইট	Prick of fish
চিয়ারী চিমি	মাছব ফিচা	The candal fins of a fish
পিচিৎ	পাঁট	Gall
চামা	চিচল মাছ	A species of flat fish
ইংকবি	কঠালগু'টিয়া	A kind of fish
জবিয়াং	ক'লাবু'ঢ়ী	

পপ' (গছ-লতা) Tree and plants :—

রু'রা	বাঁহ	Bamboo
তিবি পপ'	কলগছ	Banana tree
চিকুক	বাকলি	Bark
পু'জি'রু'রা	জাতি বাঁহ	A kind of bamboo
রু'রাভু	মকাল বাহ	
রু'রাবু	ভলকা বাঁহ	
চিগুচে রু'রা	বিজুলী বাহ	Betel nut tree
গাই পপ'	তামোল গছ	Betel creeper
পেনচু/পবচু পপ'/পেমচু	পান গছ	Bush
আমিবি	জোপোহা'বন/হাবি	Creeper
বগায়া	লতা	Cane
চকাতু	বেত	Cane Plant
চকা	বেত গাজ	Cotten tree
কেপে পপ'	কপাহ গছ	Jack-fruit tree
তিজু পপ'	কঠাল গছ	Jute plant
চিতু পপ'	মরাপাট গছ	Leaf
চিয়ারা	পাত	Tobacco
দচিয়ারা	ধপাত	

পপ° পিচা	গছ পুন্নি	Plnts
মি পপ°	ধান গছ	Paddy Plant
ক° পপ°	কুহিয়ার	Suger cane
পপ°	গছ	Tree
লি পপ°	বুড়াল গছ	A kind of dancing tree
দিজ	উবিয়াম	A kind of timber tree
কপগুজু	মাহ্ কাইটা	A kind of tree
ইজিবি	নাহব গছ	A kind of gamble tree
কনাবি	সোণাক	A kind of tree
চুপ°	শিমলু	Silk cotton tree
ব° পপ°	শোবালো	A kind of tree
ইচিবি	তগব	A kind of tree
দিজিং	তিল গছ	Sesamum
চুপ°	শিমলু	The silk cotton tree
কিমাক	সকামত ব্যবহার	A Seale of tree use in
	কবা এবিধ গছ	worship

য়া-ব° (ঘরবাৰী) About House :—

য়া/আচ°	ঘর	House
জিকুচ-য়া	গাধোরা ঘর	Bath room
চিমা-য়া	শোয়া ঘর	Bed room
চিমাতাই	খোটালী	Chamber
গোৱালী	গোহালী	Cowshed
আদুগ°	চোতাল	Courtyard
মিচ	ভেটি	Plainth
আচ°জি	পজা ঘর	Cottage hut
চিপেব	দুৱাৰ	Door
জিন্নয়মিত	ঘবৰ ভেটা	Foundation
দুদে পাতি	জুই শাল	Hearth

য়া-ব°	ঘর-বাৰী	Home
মজিয়া	পাকঘর	Kitchen
জুই	চুণ	Lime
আউলা	পিবালি	Plinth of a house
চিতোহ-য়া	পায়খানা	Latrin
বুকুং	পুখুৰী	Pond
মেহুৱা	খুটা	Post
হাজু	ঘবৰ ছাল	Shed
তুৰি	খেব	Straw
বাৰি	বেব	Wall
লিপিবি	কামি	A long narrow piece of split bamboo
মেহুৱা	মুখৰ খুটা	Main post of house
মুদা	ঘবৰ মুখচ	Top of the roof
মেহুগুজু	পাৰি খুটা	Side post
মেহুদাৰ	মাৰলি	Side post
মেহুৱাদ-দাৰ	মুখৰ মাৰলি	Main post of house
কিমু	কৰা	Rafter, A kind of split bamboo
চুৱা	ঘৰবাৰী বাঁহ	A kind of short bamboo
চাম্জ	চচৰ কামী	A kind of split bamboo
আচ°	চচ বা গাধে	Bamboos crush for making into wall of a houses
য়াদিয়া	তল খুটা	Short post
বৰ্গি	চটি	Beam
তেকা	বৰ্গলি বাঁহ	} A kind of Bamboo
আচ°ৰায়া	বাঁহখোৱাদমৰা	
এচি	জখলা	Ladder

একুশ	জথলা	Leader
একি-চমে	হাতমারি	A Handle
কাপি	পিরা	Stool
মুদে	উধান	An earthen support for a cooking vessel
মুদ	চক	Pot
লিহিয়া	কেবাহী	An iron pan, Pan
তাকা	হেঁতা	Ladle
তদং	তাক	A stick used in stirring anything which cooking
মিৰ'	কাহি	Tray
তুগিষি	বটল/চিচা	Bottle
জিবি	বাত	Cup
গাষ	লোটা	A kind of water vessel
ইগ	ঘটি	A metallic water pot
ডিগ	টেকেলি	Jar
দিচ'	কলহ	A water pot, a pitcher, jar
গুমজে	চেপেনা	Tongs
দ'কা	হোকা	A smoking apparatus
দাচু	চিলিম	The bowl of a hooka
চুলুগি	চুৰট	A cigar
দাচিয়া	ধপাত	Tobacco
অজুং	চুঙা	Tube
চুতেবে	ছাটি	Umbrella
গুতেবে	জাপি	A wicker hat serving as an umbrella
তাকুন	লাঠী	Stuff
তুনুচে	মোনা	Bag

য়ে'তুগেমজ	চাকি	Light
চ'ই	বাড়নি	Broom
চিমি	বোজ	Needle
দিগি'	সুতা	Thread
মেচ'রা	ভাতখোয়া আসন (বেতেবে ভৈয়াবা)	
য় ব'ক-মে'	লেপ	Lamp

চুজুচ (যুদ্ধ, অস্ত্র, সস্ত্র) War & weapons :—

আতা	কাড়	Arrow
বগদুবা	আক্রমণ	Attack
চুজুবা	যুদ্ধ, যজ	Battle
চেগ' চিগ'	ধনু	Bow
এতুবা/হিলৈ	বন্দুক	Gun
গাজুং	যাঠি/শুল	Javeline, Lance
এগুজিগেরা/	সৈন্য	Army, Soldier
চুজুয়া		
চাংগিবা জে'রা	পুলিচ	Police

দিববুং (ধাতু) Metals and Minarals :—

প'জ	সোণ	Gold
চিং	লো	Iron
দিববু	বুপ	Silver
আতিব	শিল	Stone
কাপি	কাহ	Cough
তু	তেল	Oil
য়ে-তু	খনিজ তেল	Mineral/Oil

পেশাজেং (ব্যবসায়, বেহাবেপাৰ) Profession and occupation

কুঁজিয়া	কমাৰ	Blacksmith
লাগায়া	গ্রন্থকাৰ	Author
কিং-লিঙ্গিয়া	নাগিত	Barbar
য়েকব'পেয়া	কিতাপ বিক্রেতা	Book seller
কিগায়া	মুঁচি	Cobbler
নিয়ায়া	বান্ধনি	Cooker
হাৰিয়া	মিস্ত্রী	Carpenter
উগামুয়া	খেতিয়ক	Cultivator, farmer
জী-জিয়া	নৃত্যশিল্পী	Dancer
চাজিয়া	গায়ক	Singer/Craftsman
চচু জয়া	জালোৰা	Fisher man
চিৰ্মজুয়া/মচি	চিকিৎসক	Doctor
চনেয়া		
জুব'নিপেয়া	ঔষধ বেচোতা	Druggist
লোকিয়ায়া/ইভয়া	পৰিচালক	Director
চিপেবেহ'দুয়া	দাবোৰান	Gate keeper
এতুবু-কুয়া	চিকাৰী	Hunter
চু-লায়া	গুৰাল	Milk man
চিতা দাবেয়া	মেটৰ	Sweeper
ই-কুয়া	দাঁজ	Tailor
চাজেবেয়া	শিক্ষক/অধ্যাপক	Tecacher, Professor
পে-জুবা	হাটে/বজাৰ	Market
ইবাংগিয়া	মালী	Gardener
ই-চুয়া	ধোবা	Washer man
ইচায়া	বক্তা	Speaker

কবেংচি (ডাক-তাঁৰ) Post and Telegraph :—
কুঁতি ঠিকনা Address

মাদেংচি	চিঠি	Letter
দিববু/দি পাচিবা	টকা পঠোৱা	Moneyorder
দি-নিম্বায়া	টকা পাপতা	Payee
মাদেচিচিয়া	পোষ্ট কাৰ্ড, লেফফা	Post card, Envelop
জিমা-চিয়ালে	পিয়ন	Post man
কবেংচি	ডাকঘৰ	Post office
দিববু বিব'	ধন্য ভ'বাল	Saying Bank
চু-ইচাচ'	তাঁৰ বাৰ্তা	Telephone

অজ'জুবা (খেল-খেমাৰ) Games and Sports :—

অজ'জুবা	খেল-খেমাৰ	Sports
অজবা	খেমাৰ	Play
বেগাবা	জপিওৱা	Jamp
জ'মা	দৌবা	Run
জ'জুবা	দৌৰ প্রতিযোগিতা	Race
জামা	দলিওৱা	Throw
গিউমা	সাঁতোৰা	Swiming
জামা	নচা	Dancing
উচে-জুবা	লুকা-লুকি	Hid and seek
ন-বুবা	নাওবোৱা	To row as a pastime
পপ' কাবা	গছত উঠা	Climb

বেবেং আইকে (বেমাৰ আৰু ঔষধ) Dises and Medicine :—

কুঁচিৰ	পানী লগা, চাঁদ	Cold, Influenza
গুগাগুৰ নমা	কাহ	Cough
দুচুবা	পেট কামোৰণ	Colic pain, Gripe
উতুঁচাৰা		

চ-নিমা	জ্বর	Fever
মুদুবাঁচ	খজুরাতি	Itch
গুব'চাৰা	মুৰব বিষ	Headache
মুৰাজ	পুঁজ	Pus
চাৰ্চিম	ঘামাচি	Prickly heat
কুঁচিৰ	দবৰ/ঔষধ	Medicine
চুকুইহিগাবা	সক আই ওলোৱা	Chicken pox
দেমাচিহিগাবা	বব আই ওলোৱা	Small-pox
ইহিগাবা	আই ওলোৱা	Pox
মুং	পোক	Worm
বাজিকেৰা	পেটচলা	Loose stools
মুকুতি চাবা	চকুৰ অসুখ	Discomfort of eye
জকা চাবা	কঁকাল বিষ	Waist pain
দিত' চাবা	ডিঙি বিষ	Neck pain
কিংগুবা	চুলি সৰা	Fall of hair
কাঁ	খব	Ring worm
হাতিমুং হাৰা	দাঁতপোক খোৱা	Dental Disease
চুকং	ফোঁহা	Boil
মুৰানি	পকিছে	Boil
তুতুক	সক সক ফোঁহা	Small boil
মুংহাবা	পোকে খোৱা	Worm disease

কোঁজ' (যান বাহন) Convenyances :—

নু	নাও, ডিঙা	Boat, Canoe
গেৰে	মটৰ গাড়ী	Car, Bus
নু-বুয়া	নাৱবীয়া	Boatman
আপাগোৰে	চাইকেল	Cycle
লুবে	খ'ঠা	Helm
কে-জিয়া	যাত্ৰী	Passenger

চাগু	আলিবাট	Road
মুচুগেৰে	গৰুগাড়ী	Cart
মেইগেৰে	ম'হগাড়ী	Buffallo cart
দুক গেৰে	ঘোঁৰা গাড়ী	Coach
মিয়উ/মে'উগেৰে	হাতী গাড়ী	Elephant car
হুঁচ গেৰে	ঠেলা গাড়ী	Trolley
জি-গেৰে	জাহাজ	Steamer ship
গেৰেবুয়া	গাধোৱান	Driver, Coachman
আচিগেৰে বুয়া	উৰাজাহাজ চালক	Pilot

আমচুগুক চু (প্রকৃতি বিষয়) Natural objects :—

মুকুৰেমা	বতাহ, বায়ু	Air
চাজু-য় চাঁং	নদীৰ পাৰ/কূল	Bank
বুকুং	গুহা, গাঁত	Cave
আবকু	খাল	Canal
আদিৰি	বোকা	Mud
লিমা	সোঁত	Current
মজিমা	অন্ধকাৰ	Darkness
দাগাৰা	পোহৰ	Light
চাঙ	দিন	Day
চাঁৰ	ৰাতি	Night
চাঁকু	গধূলি/সন্ধ্যা	Evening
চিগা	ৰাতিপুৱা	Morning
ভিগাঁ/চাঁ-দুখৰ	দুপৰীয়া	Noon
চাঁ-মজি	আবেলি	After noon
লিবাৰি	নিয়ৰ	Dew
হিবাৰি	কঁয়লী	Fog
আমচুগুক/জিম'কুৰি	পৃথিৱী	Earth
মা-মুগাবা	ভূমিকম্প	Earthquake

ফেঁ	জুই	Fire
উগাঁ	পথাৰ	Field
ধাৰিকা	বানপানী	Flood
আমিৰি	হাৰি	Forest
আতিৰি/দিজেমুকু	শিল বহুগুণ	Hail storm
য়া	মাটি	Soil
য়া	জোন	Moon
জৈতি/জিতি	তৰা	Star
চাঁ	বৌল	Sun
মুকু	বহুগুণ, বত হ	Rain, Air
আতিৰি	শিল	Stone
চাঁয়-দাগাবা	বৌলিৰ পোহৰ	Sunshine
আতিগু	গাওঁ	Village
জি	পানী	Water
য়েঁ জৰিবা	আগ্নেয়গিৰি	Volcano
চিগা-দাগান-দাগায়া	দোকমোকালি	Early morning
চাঁ-কুগুদুয়া	মুনিচানি বৌল	Evening

নিজিনেচ (শিক্ষাবিষয়ক) Educational :—

দু নুচ	বেঞ্চ, চাক	Bench; Chair
জিদিয়া চিগাঁ	শোহনি কাগজ	Blowting paper
য়েকবঁ	কিতাপ	Book
য়েকলেবেচিয়া	বহী	Khata
মং	স্কুল, কলেজ	School College
ইতয়া	পৰীক্ষক	Examiner
লাদুয়া	পৰীক্ষার্থী	Examinee
চাজেবেয়ামাচি/গুমদে মচি	প্রধান শিক্ষক/শিক্ষয়িত্রী	Head Master, Haed Mistress
		Priancipal

জঁজাঁজ	চিয়াহী	Ink
জঁজাঁজ লাদেচ	চিয়াহী দোৱাত	Inkpot
ইজাঁজিয়া	পৰিদৰ্শক	Inspector
লাকলেচ	বলম	Pen
পৰিয়া-পৰিয়াচি	ছাত্র-ছাত্রী	Students

চু-য়েজুচ (আইনৰ বিষয়) Legal Terms :—

চুনিচিয়াজুবা/চুয়েজুবা	যুক্তিতর্ক	Argument
ইজাঁজিৰি	অভিযোগ-কবলগীয়া	Accusition
চুনিজুচ-আঁচ	ন্যায়ালয়	Court
হামাকিয়া	চুৰ	Dacoity Thief
লাকিয়ানেমা	প্রমাণ	Evidence
মক'তমা	মোকদ্দমা	Law suit
চুনিচিয়াসাঁ/চুয়েয়া	ডাক্তার	Lawyer
মচিবতেয়া	হত্যাকাৰী	Murderer
জি	ৰক্ত	Blood
চিচিয়াসাঁ	আত্মঘাত	Suicide
চি-হায়া	(তেজখোৱা)	Bloody

হুমা-চু (ধৰ্ম বিষয়) Religion :—

কুন্দমায়া	ঈশ্বৰ, ভগৱান, সৃষ্টিকৰ্তা	Good, Creator
হাউলাদুবা	অভীশাপ	Curse
মিদি	দেৱতা, ভূত, চেতান,	Dacety, Ghost,
	পিছাচ	Devil
পিচ/আ'চগুচ	স্বৰ্গ	Heaven
আগু-জাঁজিয়া	তীৰ্থ যাত্ৰী	Pilgrim
আকুগু-কুগু	নৰক	Hell
অ'গুজুয়া	প্রার্থনা-সেৱা কথা	Prayer

হমাকু	ধর্ম	Religion
হমাকুং	পাপ	Sin
মিদিমুমা	পূজা-সকাম	Worship
হমাকুংচি	পাপী	Sinner
হমাকুংচায়া	পাপীয়া	Sinful

কাবি, য়া মেচ্চু (দিন, মাহ, আক ঋতু) Days Months Seasons :—

চিবেচুমবি	দেওবার	Sun day
চিবেচিবেচা	সোম বার	Mon day
চিবেচিৎহেচা	মংগল বার	Tues day
বুবি	বুধ বার	Wednes day
বুবিহেচা	বুধপতি বার	Thurs day
মাবি	শুক্রে বার	Fri day
চুমাবি	শনি বার	Satar day
মাজা	এমাহ	One Month
মাকিন	দুমাহ	Two "
মাকুদা	তিনমাহ	Three "
মাকি	চারিমাহ	Four "
মামুয়া	পাচ মাহ	Five "
মাকু	ছমাহ	Six "
মাকিৎ	সাতমাহ	Seven "
মাকু	আঠমাহ	Eight "
মাকুগু	নমাহ	Nine "
মাকুগু	দহমাহ	Ten "
মাকুগুমাজা	এঘামাহ	Eleven Month
মাকুগুমাকিন/কনুচা	বারমাহ/এবহব	Twelve "

মাস-মু (মাহ নাম) Name of the months :—

ইবাকু	বহাঘ	April
ইমাকু	জেঠ	May
জুব	আহাব	June
গিমিং	শাওণ	July
চেবেং	ভাদ	August
চেবেংচি	আহিন	September
আঠিচি	কাত	October
মাকু	আঘোন	November
কুম	পুহ	December
কুমচি	মাঘ	January
বেমচি	ফাগুন	February
মাকুং	চ'ত	March

অজাঅজি (দিশ) Direction

দুগা/চাঁহায়া/অবিবা	পূবে	East
দুগু/চাঁকুদুবা	পশ্চিম	West
দুগি	উত্তর	North
দুগে	দক্ষিণ	South
চাঁহায়া দুগে	অগ্নিকোণ	South-East
চাঁকুদুবা দুগে	নৈঋতকোণ	South-west
চাঁহায়া দুগি	ঈশানকোণ	North-east
চাঁকুদুবা দুগু	বায়ুকোণ	North west
অচাঁপচ'	উর্ধ্ব	Top
মাকুম/আকুম	অধঃ	Lower

নিচ্যাক (সব নাম) Pronouns :—

জি	মই	I

জউ	আমি	We
জাব	আমার	Our
আঁনা	মোক	Me
জউনা	আমাক	Us
ন	তুমি, আপুনি, তই	Your
নউ	তহঁত, তোমালোক	You, Though.
	আপোনালোক	You
ননা	তোমাক, আপোনাক ভোক	You, Thee
নউনা/জউনা	তহঁতক, তোমালোকক	You
	আপোনালোকক	
নব/নৌকেতাই	আপোনালোকক তোমালোকক	Yours
নিয়া	তহঁতৰ	
বা	আপোনাৰ, তোৰ, তোমাৰ	Yours, Yours
লা	সি, তেওঁ, তেখেত, তাই	He She
বো	এখেত, এওঁ, এই	
আঁ	সিহঁত, তেওঁলোক	His. Hers
যাব/বউকেতায়	মোৰ	My
	তেওঁলোকৰ, সিহঁতৰ	Their
বানা	তেখেত সকলৰ	
বউনা/বউকেতানা	তেখেত, তেওঁক সিহঁতক	Him, Her
হেলাচি-লাচি	তেখেত সকলক সিহঁতক	Them
বাঁচি	এইটো, এইয়া	This, it
লাচিনা-হেলাচিনা	সেইটো	That
বাঁচিনা	এইটোক	It
হেলালাজু-লালজু/	সেইটোক	That
লাজু	এইবোৰ	These
বালাজু-বাজু	সেইবোৰ	Those
চা	কোন	Who

চানা	কাক	Whom
চায়	কাৰ	Whose
জিবানা-জিবা	যি, যিটো	Which
চবনা/চবৰে/বাঁগনে	প্রত্যেক, প্রত্যেকে (সকলোৰে)	Each
দুকুনিয় দুক্‌চা	দুটাৰ ভিতৰত এটা	Either
দুকুনীয়দুক্‌চাকে	দুটাৰ ভিতৰত এটাও	Neither
হয়ী	নহয়	
আইগৰবে	মই নিজে	Myself
ননে/নিগৰে	তই, তুমি, আপুনি নিজে	Yourselves
বাৰে/বাইগৰে	তেখেত, তাই, তেওঁ নিজে	Himself, Herself
লা-নিজে	ই নিজে	It self

চুদ-কুবা (সাধাৰণ ক্ৰিয়াপদ) Common Verbs :—

চিমাঁ	সোধা	Ask
দাই' চাই	হওঁ আছোঁ	Am
হ'য়	হয় আছে	Is
চাবা'	থাকা, হোৱা	Was
চবুমেদে	হৈছিল	Became
দনুমেদে	আছিল	Was, were
লাকবা	ধাব কৰা-লোৱা	Borrow
ববুবা-ববা	কোবোৱা	Beat
ননে নমা	আৰম্ভ কৰা	Begin
কানুমা	পোৰা	Burn
গেৰা	কামোৰা	Bite
ববিবা-পিবা	ভগা, চুৰমাৰ কৰা	Break
জিবা-জিকৰা	কিনা	Buy
নমামা	পৰা	Can
নিমা	ধৰা	Catch

কথা	অহা	Come
স্বা	কটা	Cut
জুচ্চবা	চিঞা-বিজিওরা	Cry
উগা	কন্দা	Cry
নিয়ামা	বধা	Cook
নমা-ননুমা	কথা/সজা	Do, Make
জিবা	মবা	Die
চুগা	গাঁতখন্দা	Dig
নানুমা	শুকান	Dry
নিমা	পিথোরা	Drink
ননুনা	আজ'ন কথা	Earn
হা	খোরা	Eat
গানিবা	অনুভব কথা	Feel
কুগুবা	পরিষোরা	Fall
জিৎনাকোবা	উবিষোরা	Fly
জিমা	উবা	Fly
হি-মমা	ভয়কথা	Fear
জিকবা	বৈষোরা	Flow
লিগুৎনাকোবা		
চুকুনুমা	টোপটোপকৈ পবা	In continuous drops
ভেগা	ভষোরা	Fill
কেবা	বোরা	Go
নিমানুমা	পোরা	Get
লাহা	আনা	Bring
লেবা	দিয়া	Give
নিমামা	লাভ কথা	Gain
দুমা	থকা	Have
কিনামা	শুন	Hear
এবেগা	ঘণেকিবা	Hate

জিৎনানুমা	জোমালগোরা-বকা	Join
বভেবা	বধকথা	Kill
নিজিয়া	জনা	Know
নিজিয়ানুমা	চিনিপোরা	Know
হাতিগা	হুঁ	Lauh
নিজিনেমা	শিকা	Learn
লেহেবা	এবিদরা	Leave
চনুমা	জীয়াইথকা	Live
কিমাক	হেকরা	Lose
চুনিমামা	ভালপোরা	Love, Like
হয়ামা	মিছা	Lie
কিং/লোকিয়া	নিচিনা-সদৃশ	Like
চুরামা	তোলা	Lift
মুগাধেব	কপোরা	Move
নিমাজুবা	লগপোরা	Meet
মু	নাম	Name
মাদেকবা	লিখিথোরা	Note
মাদিচাকবা	মুকলিহোরা	Open
দাজবা	চাঁকোরা	Pat
অজবা	খেল/খেমালি কথা	Play
লাদুমা	থোরা	Put
আগুজুমা	সেবাকথা প্রার্থনা	Pray
নিমানুমা/লাদুবা	শাস্তি দিয়া	Punish
পরিষ	পড়া	Read
জম	দৌবা	Run
চাবগা	উঠা, থিরহোর	Raise
মুকুহাদুবা	ববধুণ দিয়া	Rain
দিমা	টনা, আজোবা	Pull
চুরানা/দিয়মা	বচেয়া, উদ্ধার কথা	Save

ইচাৰা	কোৱা	Say
দুদুৰা	বহা	Sit
মুদুৰামা	শুঙা	Smell
লাবিদাৰা	থৰচ কৰা	Spent
চু-ইচাৰা	কথা কোৱা	Speak, Talk
হিজৈমা	দেখা	See
পেমা	বেচা	Sell
চাজেৰা	গানগোৱা	Sing
ভাগাৰা	ঠিয়হোৱা	Stand
ইচ্চমা	বোৱা	Stop
গিপুৰা	বন্ধ কৰা, জপোৱা	Shut
চিমা, মুখাদুৰাউংগাদুৰ	শোৱা, টোপানযোৱা	Sleep
হামকুৰা	চুবকৰা	Steal
পাচিৰা	পাঠোৱা, প্ৰেৰণকৰা	Send
লাৰা-ইদিৰ	লোৱা	Take
গুৱাৰা	ফলা, চিৰা	Tear
ইচ্চাৰেয়া	শিকোৱা	Teach
ইতদুৰা	চেষ্টাকৰা	Try
হিমৰগাৰা	ঘূৰোৱা	Turn
ইচ্চৰা	কোৱা	Tell
জাৰা	দলিতুৰা	Throw
হাচ্চুৰা	সোৱাদ, খাবলৈ ভাল লগা	Taste
আদিৰা	হোৱা, স্পৰ্শকৰা	Touch
চাগুকেৰা	খোজ কঢ়া	Walk
মাদেৰা	লিখা	Write
নমা	কামকৰা	Work
নয়	লগা	Want
লাচিৰা	খোজা	Want
চুচেৰা	ধোৱা	Wash

নিমজিমা	ইচ্ছাকৰা	Wish
উগাৰা	কন্দা	Weep
চাবগাৰা	সাৰপোৱা	Wake
জিৰা	মিঠা	Sweet
চুই-চা (বিশেষণ) Adjective :—		২৪৩ (২৮)
চুনমা	সঙ্গীৰ	Alire
লাচিগোৰা	ক্ৰোধ	Angry
ব'	বহল	Wide
চাৰা	বেয়া, দুষ্ট	Bad, Evil
দে'	ডাঙৰ	Big
আচিৰ	হালধীয়া	Yellow
মজিমা	ক'লা	Black
আচিৰিয়া	নীলা	Blue
মেজাৰিতি	সেউজীয়া	Green
চাকগে	কপিলা, মূগা	Brown
চাক/চাংগিৰা	বঙা	Red
হিজাৰা	অন্ধনেদেখা	Blind
দাগাজিৰা	উজল	Bright
কাৰা	তিষ্ঠা	Bitter
চেপে-পে	চোঁচা, শীতল	Cold
য়গুৰা	কমোৱা	Short price
ইগাৰা	নিমল/ধুনীয়া	Clear
বেলেক	বোয়া	Dumb
চেলেক	দুষ্ট, টেঙৰ	Clever
চিকটে ম:	নিষ্ঠুৰ, নিৰ্দয় কলিজা	Cruel
	ডাঙৰ	Dear
চেকুৰ	মৰমৰ, প্ৰিয়/কুলা	

চিকবা	মৃত	Dead
তু	গভীর	Deep
আকর্ষণীয়া/কিনারামা	কলা, কানে মূকনো	Deaf
গিজা	ডাঠ, গভীর	Dense
এবেকব	মলিয়ণ	Dirty
লবা	উজ্জ্বল, সহজ	Easy
রেগায়া	ভোদা, ভেবা	Dull
মেবা	শকত	Fat
রেঁদা	উপযুক্ত, যোগা	Fit
হরামা	মিছা, অসত্য	False
ইগাবা	সুন্দর, ধুনীয়া	Fair, Beautiful
চ্চুই	ডাল	Good, Nice
হামজিয়া	লোভী	Greed
গেবা	টান, আটল	Hard, Tight
কামা	উপত	Hot
চু	ওখ	High Tall
ইচিগায়া	ভুগীয়া	Hungry
হামিবিয়া	সুখী	Happy
মৎসাহারাবা	এলহুবা, সোবোপা	Idle
চা-চিরা	কণীয়া	Ill
হমা	সত্য, ন্যায়পথায়ণ	Just, True
চিকাকুন	দয়ালু	Kind
পাতিগা	চাপব	Low
লেউকা	টিলা, সোলোকা	Loose
লু	দীঘল	Long
লেংকুবা	খোবা	Lame
চিহ্মিহ'	শেষত	Last
মেয়াবা	কীন	Lean
মিচ্চা	জলপ	Little

চুক/পিকাত	সক, সামান্য	Small
ইপং	বলিয়া	Mad
অম্ভাৰে/পচাঁ	বহুত অনেক	Many
চিকতা	কপণ; চিকতা	Miser
চিবাঁ	নতুন	New
চুদে-দে'	মহৎ, ডাঙর	Noble
গিবা	বুঢ়া, বয়সীয়া	Old
নিমুয়া	পোহনীয়া	Pet
কিবি	দুখীয়া	Poor
হমা	পবিত্র, নিভাজ	Pure
দিচিংদেমা	গবী	Proud
কুন	ধনী	Rich
মুয়া/মুনুয়া	পকা, পুরঠ	Ripe
জিয়া	কেচা	Raw
পাতিগা	চুটি-চাপব	Short
মিচ্চাগা	কিছুমান	Some
বলকুন	বল, পবিত্রতা	Strong
জাজিবা জা-জিবা	ধাব থকা চোকা	Sharp
জোব	কোমল, মিহি	Soft
চাবিবি	দুখ, বিষয়	Sad
নিদায়াঁ	জুঁব	Smart
পিচ্চ'চনা/পিচ্চ পিচ্চনা	উপ'ব উপ'ব	Shallow
মোজিয়াবা	লাহী, সৰু, ফ'ল	Slim
মুই	ঘন, ডাঠ	Thick
মুবেঙা	পাতল	Thin
ইগায়াবা	আপচ, কুন্দ	Ugly
পুক	বগা	White
আমিহিয়া	বনখীয়া, উন'ড	Wild
নিজিয়া	জ্ঞানী, জনা	Wise

ছন্নামা লেউকা	অন্যায়, ভুল দুর্বল	Wrong Weak
চ্চ-চ্চইচ্চ (ক্রিয়া বিশেষণ) Common Adverbs :—		
চিহ্নিহ	পাছত	After
আইকে/আরকে	আকৌ, আক	Again, And
কালি/দিনো	সদায়	Always, Daily
তকে/হেলোকে	যদিও	Although
লাগ দগনে	ইয়াব আগেয়ে	Already
মুগপি	চারিও ফালে	Around
ব'-চচা	বহুলকৈ	Widely
চ্চুগচ্চা	সংক্ষেপে	Shortly
দগজ্জবে	আগেয়ে	Before
চচাবে-চচাবে	অকলে	Alone
কুমহ	তলত	Down
ইগাবাচ্চা	ফটফটীয়াকৈ	Clealy
কংচ্চা	সোনকালে, তুৰন্ত	Soon, Early, Fast
পতচাবে	লবালবাকৈ	Quickly, Hastily
আচাই	দূৰত, আতৰত	Far, Away
হেলাহ'-হেলহ	ইয়াত	Here
দাইকং	কেনেকৈ	How
লাচ্চালা	ইয়াবা পৰা	Hence
ইগাবাচ্চ'দবে ইগাবাচ্চা,	বিনীত ভাবে, ভালভাবে	} Humbly, Poli- tely, Well
দবে	নয়ভাবে	
চ্চিকুমমাই	ভিতৰলৈ	In
আকে'/আইকে/প'চা	আক, বেছিকৈ	More
জা	নাই	No
হন্ন	নহয়	Not
লে	এতিয়া	Now

জা-কবে হ'য়া	কেতিয়াও নহয় একেবাবে নহয়	Never
য়ামহ	বারিভ	Out
চাজাকাৰি	এসময়ত, এদিনাখন	Once
হনাচ্চাবে	আচলতে	Really
চেউমতে	নিয়মিত ভাবে	Regularly
মিচ্চিগদগহ	অসম্পত্ত/অলপ আগতে	Recently
আগচ্চাবে	সম্মানেৰে	Respectfully
লাচ্চ/লাকিচ্চা	ইমান, এইদৰে	So
তেওক তেওকে	তৰ্জাপি	Still
পতক্চা	হঠাৎ	Suddenly
মে-মেচ্চা	লাহেকৈ	Slowly
চিচি-চিচিহ	মাজে সমৰে	Sometimes
তিতিচ্চ	গোপনে, মনে মনে	Secretly
জিবাচ্চামাইনে	যি পৰ্যন্ত, যেতিয়ালৈ	Till
বহ	তোতিয়া	Them
দুম	কোতিয়া	When
জিবহ	যেতিয়া	Where
বহ	ক'ত	Where
জিবহ	যেতিয়া	When
প'চ্চা/ও মচ্চবে	বহ	Very
মদগ'বু-চ্চু	(সমষ্টি বাচক শব্দ)	Collectives :—
চ্চেচ্চা	সভা	Meeting
উলপুলি-হালৈ	বাইজ প্রজা	Public
উগামুয়া চিগা	কৃষক সম্প্রদায়	Peasantry
হাচ কাতি বোচ্চাচ্চা	একোটা চাৰি	A bunch of keys
তিবিকিপাচ্চা	একাধি কল	A bunch of plantains
গেপাচ্চা তিম	এপাচি আম	A basket full mangoes

মুঠা দুৰা	বাহৰ জে.পা	A cluster of bamboo
মুঠা চকাত	এমুঠা বেত	A clump of canes
জুমচা মৌচা	এদল ল'ৰা	A company of boys
জুমচা মেই	এপাল মহ	A drove of buffalo
জিংনা কিয়া দুৰা	উৰিযোৱা চবাই এজাল	A flight of birds
জাকচা		
জাকচাদুৰা	এজাক চবাই	A flock of birds
হাৰ্মাকিয়া চিগা	ডকাইতৰ দল	A group of robbers
জাকচা মূচু	এপাল গৰু	A heard of cows
অ'চুপুৰ লুকু	বালিৰ দ'ম	A heap of sand
গুমচা মিক	এমুঠি চাউল	A hand ful of rice
কিংকচা	একোচা চুলি	A cock of hair
জুবচা আপাকুৰ	এজোৰ জোতা	A pair of shoes
ভুৰি লুকু	খেবৰ দ'ম	A stack of hay
চিয়ায় জুম	মাছৰ জাক	A shoal of fish
চিতামি/চুতামি	এজাক মাখ	A swarm of flies
হাৰিচা পপ'	এশাৰী গছ	A row of trees

চুচ-চ (গুণবাচক আৰু ক্ৰিয়া বাচক) Abstracts :—

নিমামা-জোবা	জন্ম	Birth
ইগাৰা-দাগাৰা	শূৰ্মনি, ধুনীয়া	Beauty
চিৰা	মৃত্যু	Death
হাতিগাৰা	আনন্দ-হৰ্ষা	Joy
চ'চে'	লাজ	Shame
চিকাকুমা	পুতৌ জন্মা	Pity
হাচুৰা	সোৱাদ	Taste
হুগাচু	মিছাকথা	Falsehood
জগৰ	অপৰাধ	Crime
হ'-জা	পাপ	Sin
হমা	ধৰ্ম	Religion, Virtue

Religion, Virtue

চুং-পি (অব্যয়) Preposition :—

চিৰিমহ'	পিছত	After
পিচহ	ওপৰত	Above, on, upon
চিচহ	মাজত	Among, into
ৰং/হ/দং	প্ৰাতি, ত	At, To
চুং/চালে	দ্বাৰা, সৈতে	By, With
হং/গিদৰ	নিমিত্তে, কাৰণে	For, Because
কুমহ'	স্তলত	Below, Under
চালে	ৰ. পৰা	From, Of
চিকুমহ'	ভিতৰত	In, within
কিয়া/কিং	নিচিনা	Like
বাতিকাহৰে/	এচৰতে	Near
মাদিবি হৰে		
ৰাৰাচিহ	বাহিৰ	Out
পিচপি	ওপৰদি	Over
মাইনে	লৈকে	Till
দং/নামাই	লৈ	To
বিনে	বাহিৰে	Without
চিচপি	মাজেদি	Through

হাবেজুৰা-চু (সংযোগ অব্যয়) Conjunctions :—

আইকে-আকে'	আকৌ	And
কিয়া লেকিয়া/কিন	নিচিনা	As
হেলোকে	তথাপি-হলেও	Yet
নিন্ত	কিন্তু	But
হয়ী	নহয়	Not
নহলে	নাইবা, অথবা	Nor
জাকেৰে	এনেকৈ	So

বাক্যে-ককিং নিত	তোহেহলে	So
জে	যিহেতু	That
বানাগৈ	তাতকৈ	Than
বহ	তোতিয়া-তাত	Then
বারহোঁ	সেইবাবে	Therefore
জিবাচামাইনে	যেতিয়ালৈকে	Till
জিবাহমেচ/চাৰচ	যি হওক	Yet

মুদ্র-লাবিবা-চু (বিশেষ্যৰ খণ্ড বাক্য) Noun Phrases :—

দুৰা-দুপৰ	পশু-পক্ষী	Birds and bearsts
দুমা-হাৰা	থকা-খোৱা	Board and lodging
চিৰি-চাওঁ	দিন-ৰাতি	Day and night
মক'-ই'	ভাত-কাপোৰ	Food and Clothing
আউ-আপচু	হাত-ভৰি	Hand and foot
পিচ-কুম,	ভল-ওপৰ	Contused, tusnultou
আচিগুক/কুমগুক	স্বৰ্গ-নৰক	Hven and hill
মুকা-মিচি	স্বামী, স্ত্রী	Husband and wife
বাদলি-হাঁচকাতি	তলা, চাবি	Lock and key
চাবা-চুৰা	দোষ-গুণ	Merits and demerits
দিব-পূজা	ধন জন	Men and mony
চিবা-চমা	জীৱন-মৰণ	Food and drink
মুগুনানে-নিজিগা	সকলো কামকে চনা	Jack of all trade
	লোক	

চুই-চা-লাবিবা (বিশেষণৰ খণ্ডবাক্য) Adjective phrases :—

ইবাচং ইগাৰেবা	ফুলেৰে সজ্জিত	Adorned or with flower
তপে কুদুংনা দুমা	শয্যাগত	Continued to bed
গুৰুংচিগাংনা দুমা	কাইভেৰে পূৰ	Covered with thorns

মালপাৰিকবি	বিবেক হীন	Devoid of common-sense
নমহ'দুয়া	কৰ্ত্তব্য পৰায়ন	Devoid to duty
হাঁত গাংন দুমা	আনন্দ পূৰ্ণ	Ful of joy
মুকু কুয়া	চকু পূৰ্ণ	Ful of pride
কিনৰামা/আকুপজা	কলা	Hard of hearing
চিন্তাৰিকবি	নিচিন্ত	Free from worries
হাঁতগাংনা দুমা	আনন্দপূৰ্ণ	Ful of Joy
চুই-চা-লাবিবা	(ক্ৰিয়াবিশেষণৰ খণ্ড বাক্য)	Adjective Phrases :—

বানানে বানা	বাৰে বাৰে	Again and again
চাঁজাই	দিনটো	All day, the whole day
চাঁজাই-চাজা	মোটেই দিনটো	All day long
দেই/দোৱাইয়া	বৰ্ত্তমান, এতিয়া	At present, just now
জাকৰে	সমূহলি	At all
কাংচা/পাৰচাবে	সোনকালে	At once, without delay
গা-দাৰিহমে/বহিৰাহৰ	ওচৰতে	At hand
ভিগা/চাঁ দুপৰ	দুপৰীয়া	At noon
কাংচা/কনভেৰে	গ্ৰীষ্মে	By and by
লাচংনা	বলেৰে	By force
পিচ'য়হঁ	ভাগ্যক্ৰমে	By chance
চুই-চুই	কথাপ্ৰসংগত	By the by
দুগুচামাই	চিৰকালে/আগলৈকে	Forever
দুগম ই	ভবিষ্যতত	Infuture
চাঁউহ/চাউনে	দিনত/দিনতেই	In the day
কালি/দিনো	সদায়, নিতৌ	Every day
জাকৰে	মুঠতে/একেবাৰে	In all
কাংচাবে/পাৰচাবে	ততাতৈয়াকৈ	In hast
হ'গাচাবে	গিচাই	In vain

উচ্চৈশ্বৰ্য্য/হামান্ধা	ছদ্মবেশ
দুঃখ-দুঃখ	মুখামুখিকৈ
অমলতাই আগচিংনা	বহুঠাই আঙুৰি
দুঃখ-দুঃখ	এটা এটাকৈ
চাণ্ডাল	খোজকাঢ়ি
চাণ্ডাল	এসময়ত/এদিনাখন
চাণ্ডাল	চমকৈ/ছুতকৈ
চাণ্ডাল/চাণ্ডাল	মনে মনে
চাণ্ডাল	মাজেসময়ে

In disguise
Face to face
Far and wide
One by one
On foot
Once upon a time
In short
In secret
Now and then from
time to time
In the mean time
All on a sudden

বাচিলা	ইতিমধ্যে
দামাইকিং	অকস্মাত্/কিবাকৈ

বচিলা-চা (বিপৰীতার্থক শব্দ)

চাণ্ডাল	জীবিত, সজীব
চাণ্ডাল	মৃত
চাণ্ডাল	তলত
চাণ্ডাল	ভাল, সং
চাণ্ডাল	অসং, অপবিত্র
চাণ্ডাল	সক্ষম
চাণ্ডাল	অক্ষম
চাণ্ডাল	উপস্থিত
চাণ্ডাল	অনুপস্থিত
চাণ্ডাল	আটাইতকৈ ভাল
চাণ্ডাল	একেখানে বেয়া
চাণ্ডাল	ওপৰত
চাণ্ডাল	চেচা
চাণ্ডাল	তপত, গৰম
চাণ্ডাল	বহুসংখ্যক

Antonymus :—

Alive
Dead
Below, bottom
Good, honest
Dishonest, unpure
Able
Unable
Present
Absant
Best
Worst
Top high
Cold
Hot
Costly

পয়সা	কম সস্তা
নান্দুগা	শুকান
দিচিবা	সেমেকা, তিভা
জাৰা/কিৰি	খালি, শূণ্য
কুন/চিয়ামা	পূৰ্ণ, পূৰ
হৈবা	বন্ধু
চাতে/অতজুমায়া	দুৰ
পিজ	কেহা
নুমা	পকা
লিবা	গধুৰ
পাৰ্শ্বালিগাৰা	পাতল
চু	সং
লাহাৰা	আমলান
লোবা	বপ্তা ন/দিয়া
ইগাৰাচা	আনন্দ/ভালকৈ
চাৰিবি	দুখ
গিৰা	বুঢ়া
দেকাগুপিঙ্গিগুৰা	ডেকা
চুৰা	পবিত্র
চাৰা	অপবিত্র
হমা	সচা, শুদ্ধ
হমা	মিছা, ভুল
মেব	শকত
মেবাবা	লাহী, পাতল
দে	ডাঙৰ
চু	সক
কাংচা	বেগাই
মেমেচা	ধীৰে ধীৰে

Cheap
Dry
Wet
Empty
Ful
Friend
Foe
Green
Ripe
Heavy
Light
Honest
Import
Export
Joy
Sorrow
Old
Young
Pure
Impure
Right
Wrong
Fit
Slim
Big
Small
Fast
Slowly

দুগ্গজু চিচিমহ চিচি চিচি	প্রথম শেষ নতুন, ন পূর্ব	Fast Last New Old
বিঃ দ্রঃ ১) একেটা গবদই কেইখাও অর্থ প্রকাশ করা শব্দ ৪—		
আঁ-চা		মোব বেরা, মোব পাত
আঁ-রা		মই মাটি, মই জোন
আঁ-চি		মোবহে, মোব কুকুর
আঁ-তি		মই কল মই লাগিছে (গছত)
আঁ-দা		হাতেবে চোরা, লোরা
আঁ-দা		বোছি হ, বাহা খটা
এতুক		বন্দুক, জুই আঙঠা
ক		আঁহিবা, চিঙিবা
কবি		আঁহিছে, চিঙিছে
করা		অহা নাই চিঙা নাই
কবে		আঁহিব, চিঙি
কম		আঁহিলো, চিঙিলো
কন		আঁহিব, চিঙিব
কই		আঁহে চিঙে
কাবা		তিতা গছত উঠা
কচা		আঁহিবলৈ বেয়া, চিঙিবলৈ বেয়া
কজা		আঁহিব নেলাগে, চিঙিব নেলাগে
কাঁধ		তিতা হৈছে, গছত উঠিছে ধান- মাহ আদি মাঁধিছে, খাব, ছাই ঘবত/গছত উঠিবলৈ, ধান-মাহ আদি মাঁধিবলৈ কোরা বুজায় ককাইদেউ, গছত উঠা, ধান-মাহ

কিনা	মবা, তিতা হোরা বুজায়
কিরা	শুনা, দাড়ি
কুবা	নিচিনা, বাঙতা, নাবাঙ
	পবা, কাপোব চিলোরা, বন্দুক
	ধনুকাড় মবা
	পোবা, চকু চষহা
কুমা	তল, নবক
কুম	ঘোঁজ, খুঁটি, ঠিকনা
কুঁত	সোনকালে, এখাল
কাংচা	নাইকীরা, দুখীরা, বসুতা
কিবি	বাঙতা, নিচিনা, নাবাঙ
কিন্না	কুমলীয়া কইছে
গিবি	মোঁ, কঙতা, মোমোঙ
গিন্না	কবা, দুবাব-খিড়কী আদি বন্ধ
গিদুবা	কবা, জপা
গিউমা	ভগবানক উচুগা কবা সাঁতোবা
গিজা	ডাঠ, কব নালাগে
গেচা	এঠাই, টানকৈ
গই	ভাই-ভনী, খামমাহ সব
গঁ	ফঁবং, খেদ
গেধে	গাড়ী টান কাঁধি
চ	গা, পধা কাঁধি
চঁ	জীয়াবি, কুঁহিরা
চাৰা	নিষিয়া, হোরা, নিষোরা
চাৰি	নিষিয়া পাঁধিছে, হৈছে, বিঘাইছে
চান	হব, বিঘাব
চিন্না	গছত পাত, নমবে, নবন্ধা, কাগজ
চিবি	কাঁড়, ফালিবি
চিচি	বচী, পূর্ব

চিঁমি

চি

চমে

চানি

চেকু

চু-চু

চাই

চই

চা-চিঁমি

চু

চু

চুই

চুকু

চুবা

চুঁরা

চু-নু

চিং

চিঁ

চিঁচি

চিঁগা

চিঁমা

চুঁজিয়া

চু-লায়া

চায়েবেয়া

চিঁগা

চুঁগামা

চিক; দেমা

চাঁ-জাই

চাঁ

পাহত, মিচিং মানুহ

ডেজ, মব

মাবি, তোলা

জীয়াইছে, তুলিছে

মন, কোলা

ভালকথা, জিলী

হর, বিয়ার, বোগী

পঘা বতা, কুকুবা খেদা

কোম মিচিং কোন পাছ

ভাষা, কথা, ভাল, গাহবি

গাখীৰ, ওখ, ধোরা, পুৰিবি

ভাল খোঁচে

ধুবিগৈ পুৰিবিগৈ

পুৰা, ধোরা, ভুকা

জুই ধব, তোল

ভাল নাও, শিং

নিমখ, লোহা

তপিনা, মাগুব মাছ, মাছ

নাব মাছ, হৈ যোরা

তুলিবা, সকল

সোখা, যদি

কমাব, খুন্দুতা

কথা লঙতা, গাহবি লঙতা

শিক্ষক, অধ্যাপক, নাম গাই দিঙত

উঘাল, সকল

উকাবকবা, তোলা, দঙা, জুইধব

কালজা ডাঙব, নিষ্ঠুর

দিনটো, খেলি চোকা

বেলি, ঘাঁহ

চি

চেবা

চুঁজি

চবা

চা

জা

জাই

জি

জিই

জিবা

জিবি

জাবা

জা

জিয়া

জিঁ

জিং

জিমা

জুংনা

জুগা

জাজিবা

জেবা

জিংনা

জিবাভা

জিবা

তি

তিচা

তিবি

তু

তেজ, মব, বঙ্গা

গাখীৰ খিৰা, পগোরা

গাহবি কব, ভাল পানী

মদব দেহ, পঘা বতা

কোন, হাবি

নাই, দলিয়া

দলিয়াই, চোকা

পানী, বুঢ়ী আইতা, খজোরা, কিন

মিঠা হর, খজোরাই; কিনে

যি, যিটো, যিহন, মিঠা, কিনা

মিঠা হৈছে, কিনিছে, খজোরাইছে

আচোঁবা

নাইকীয়া, চোকা

খোঁচি, মূবত লু

নিকিনো, কেচা

উব, শব্দ কবা

মলি, আইতা

চোলা, উবা, শব্দ কবা,

মূবতলে, মাতি আই

শামুক, গজ

ধাব থকা, দলিয়াই কুৰা

ওপজা, আথে ফুটা

কিনি, উবি

মিঠাকৈ, যিমানখিনি

কিনা, নিঠা হোৱা; জোনে

ওকনি, গহত লগা

এটা, থেকেবা

কল, লাঁছে

তেজ, দ, পলিয়া

ভূবি
 তৈ
 দা
 দাচ্চু
 দা-চ্চু
 দা-চ্চু
 দে
 দেমা
 দেমু
 দি
 দুরান
 দুকু
 দুকু
 দুকু
 দিবা
 দুকু
 দ
 নন
 নই
 নয়া
 না
 নিমাতা
 ন
 নিন্দা
 নিন্দ
 নজকবা
 ননা
 পিচ্চ
 পে

দ হৈছে, খেব
 নাম থকা, আগত
 নদাই, মোছোৱা অগত
 গছৰ আগ' চিলিম
 ভাল লহবা, নুখুঁচবা
 কথ লহবা, নোমোৰা, নুপোৰিবা
 ডাঙৰ, বাদ্য বজা
 বজোৱা, ডাঙৰ হোৱা
 মাপ, পুতিবা
 বৃপাইচা, টালিবা
 কথা, পিলাহ লাগিব
 কুকুৰাৰ ম'জা, থাকিবাগৈ
 কাহিব, কুকুৰা পুখিৰা
 কপোঁচবাই, আজোৰা
 পাহৰীয়া জাতি, উৰহ
 আগত, আগত মাতিবা
 ভই, কুমি, আপুনি, কবিষি
 লাগিব, কবিষ, কধিম
 লাগে, কৰে
 নালাগে, নকৰে
 ল, প্ৰশ্নবোধক শব্দ
 পোন্ধা, পিখাই শেষ হোৱা, শান্তি পোন্ধা
 নাও শিং
 খোৱা, পোন্ধা
 খালে মানে, কিস্তি, হলে
 লগা-লগি, সম্পৰ্কীয়
 আপুনি নে? আপোমাক
 কপাল, মাহন কাইট, হাড়
 বিক্ৰী কৰ, বিচনা পাৰা

পে'দ
 পি
 বা
 বা-চি
 বা-চি
 বাৰি
 বদৰি
 বাৰ
 বাচি
 বাই
 বাবে
 বাইকে
 মাই
 মেই
 মেতুৰা
 মেহুৰা
 মূদ
 মূকু
 মূ
 মূনা
 মূই
 মাইনে
 লা
 লাই
 লি
 লেবা
 লেবি
 লুবি
 লুবে

বোঁচবা, পাৰিবা
 খৰি, কাপোৰ পিন্ধ
 ভেঁট, ভেংগেত, দেউতা, মোকো. বধা
 নিছে, নি কুকুৰ
 বোকাচা বাগ্গালৈ থাকিবি, সেইটো ভেং
 ঘেৰ, বোকাচা লৈছে
 কুধৰাব, চক-কলহৰ পৰা উলিওৱা
 কেঁঠলোকৰ, বোকাচা বাগ্গিবনে
 সিটো, বিচাৰ কৰা, বচা
 ডাব, মোকোচা লৰ
 নিজেই বোকাচা লোৱাই দিবি
 সেইবাবে, বাইদেউ হাবি
 মাহী, ফান্দত লগা, লৈ
 মই, লকত হয়
 মেথোন, পুজা
 মুখৰ খুটা, ডাঙৰীয়া, মহাশয়
 চক, চাউলৰ ধান' হাড়ী
 বৰষুণ, নিৰাৰি
 নাম, মুখত ভৰোৱা, ঘন
 ঘন হোৱা, নিকৰা
 ঘন হয় নিৰাই, মুখত ভৰাই, পকে সি. জ
 মাহীয়েই, লৈক
 লবা, ই, এখেত, এওঁ, এই টা
 লগ, ইয়াৰ
 মান, কাট, গৰু
 দিলা, দলা
 দিছে, দলিছে
 দীঘল হৈছে, চকুপানী তুৰিছে
 বঠা, মোচ

লিবাঁজি
লিবা
লাচা
হামাকিয়া
হু
হাদুবা
ম
মই
মুবাভু
মুঁ-ব
মু-চা
মুঁ-চা
মুগুবা
মা
মমা

নিম্নব, বৈ যোয়া পানী
পধুৰ, বৈ যোয়া কাটা
ইমান, ই বেয়া
চোৰ, খালো নাযাওঁ
ঠেল, বাবে
ববয়ুগ দিয়া, থাই দিয়া
আই, মা, কাটিবা
মা, কাটে
বাহনী, মকাল বাহ
ঘব বাৰী, ঘব বহল
জোন বেয়া, মাটি বেয়া
ঘব বেয়া, ঘব বহল
কাটিবা, কমোৱা
মাটি, জোন আচৰিত অৰ্থত, পৃথিবী
চেপা, প্রথম সন্তানবপৰা দ্বিতীয় সন্তান
হোৱালৈকে মাজৰ সময়খিনি আনজ

বিঃ দ্রঃ (২) উচ্চারণৰ সুৰ অনুযায়ী এটা শব্দই কেবাটাও অৰ্থ
প্রকাশ কৰে। এই সুৰ তিনিটা — নিম্ন, উচ্চ, সমা শব্দৰ ওপৰত এটা
বিন্দু (°) দি নিম্ন, দুটা বিন্দু (°°) দি উচ্চ আৰু বিন্দু নিদি সম সুৰৰ
কথা বুজোৱা হৈছে।

কাংচা°
কাংচা°°
কুচিৰি°
কুচিৰি°°
গুচাৰি°
গুচাৰি°°
চু-চা°
চু-চা°°

সোনকালে
এখালৈ
শুহুৰী মাৰিছে
ঔষধ
কেচু
গুচাইছে
কথা বেয়া
ভালকৈ

জিয়া°
জিয়া°°
জুনা°
জুনা°°
জুনা
ভাগবা°°
ভাগবা°
নি°
নি°°
নি
নিই°
নিই°°
নিই
নিই°
নিই°°
নিই
নিই°
নিই°°
নিই
নিই°
নিই°°
নিই
নিমজিয়া°
নিমজিয়া°°
নিমজিয়া
নিয়াম°
নিয়াম°°
নিয়াম
নিয়াম°
নিয়াম°°
নিয়াম
নিয়াম°
নিয়াম°°
নিয়াম°
নিয়াম°°

মিঠা নহয়
নিকিনো
খোঁচ
মুৰতলৈ
মাতি
ভবোৱা
থিয় হোৱা
ধৰ
পিথা
গান গা
ধৰে
পি থাই
গান গায়
ধৰিছে
পি থাইছে
গান গাইছে
ধৰিম
পি থাম
গান গাম
ধৰিবৰৈ ইচ্ছা নকৰা
পি থাবলৈ ইচ্ছা নোহোৱা
গান থাবলৈ ইচ্ছা নোহোৱা
নধৰো
পি নাথোঁ
গীত নাগাওঁ
নকৰো
নালাগে
পানীত উঠি অস্থক ধৰোতা
বাঞ্ছোতা

বহ^০
 বহ^{০০}
 মদ^০
 মদ^{০০}
 কিগা^০
 কিগা^{০০}
 মিচ্চা^০
 মিচ্চা^{০০}
 বা-চি
 বা-চি

তাত
 ক'ত
 চক
 চাউলৰ ধান
 বাকলি গুচা
 ওলোমাই বাখু
 হিন্দু (অসমীয়া মানুহ)
 অলপ
 সিহে, সি কুকুৰ
 বোকোচা নৈ থাকিব,
 সেইটো ভেজ

— X —

২৪৩(ম)

10 15H
 1000 BOOK
 1000000

